

Naslov gradiva

RECENZIJA STROKOVNE MONOGRAFIJE: *Pot v večjezičnost – zgodnje učenje tujih jezikov v 1. VIO osnovne šole*

Urednici: Alja Lipavic Oštir in Saša Jazbec

Izdajatelj in založnik: Zavod RS za šolstvo

Avtor gradiva: Dr. Lucija Čok

Redna profesorica didaktike italijanščine in večjezičnosti

Univerza na Primorskem Znanstveno-raziskovalno središče in Fakulteta za humanistične študije

Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov v obdobju 2007-2013, razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjsko učenje; prednostne usmeritve: Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja.

Strokovna monografija predstavlja kvalitetno strokovno delo s področja didaktike jezikov, jezikoslovja in družbenega jezikoslovja ter pedagogike. Zanimiva bo za širši krog bralcev – učiteljev in delavcev v vzgoji in izobraževanju, staršev učencev osnovne šole, študentov in študentk s področij humanistike in družboslovja, drugih strokovnih in pedagoških delavcev ter referenčno delo za uporabno raziskovanje ter za širšo zainteresirano javnost.

Skupina avtoric pot uredniškim skrbstvom Alje Lipavic Oštir in Saše Jazbec želi v strokovni monografiji z naslovom *Pot v večjezičnost – zgodnje učenje tujih jezikov v 1. VIO osnovne šole* seznaniti bralce z delom na projektu *Sporazumevanje v tujih jezikih / Uvajanje tujega jezika (UTJ) in jezikovnega/medkulturnega uzaveščanja (JiMU) v prvo vzgojno-izobraževalno obdobje OŠ*. Njihov namen pa presega le informiranje strokovne javnosti. Avtorice so se namenile širše bralstvo seznaniti s posebnostmi in prednostmi zgodnjega uvajanja učenja jezikov v šolski sistem in poudariti spoznanja in ugotovitve projektnega dela kot spodbudo k premikom šolske politike v prid systemske ureditve zgodnjega poučevanja jezikov.

Večjezičnost govorcev in sprejemanje prepletenosti jezikov in kultur v življenjskem okolju vsakega posameznika je resničnost sodobnega sveta. Zato je zgodnje učenje jezikov in spoznavanje kultur vse bolj prisotno tudi v šolskih sistemih. Načrtno in vzgojno usmerjeno vključevanje jezikov in medkulturne vzgoje v šolanje omogoča, da postane ozaveščanje o jezikovni in kulturni raznolikosti sestavni del spoznavnega in družbenega razvoja posameznika.

Danes biti večjezičen ne pomeni le uporabljati več jezikov približno enako dobro, poleg učinkovitosti v sporočanju z govorci drugih jezikov pomeni tudi neposredno premagovanje medkulturnih ovir ob spoznavanju drugega in drugačnega v izkušeniški praksi. V preteklosti je bilo marsikaj povedanega v spodbudo in oporek zgodnjemu uvajanju tujih jezikov na začetku obveznega šolanja. Več longitudinalnih raziskav je dokazalo, da večjezičnost ni obremenitev za posameznikov razvoj, temveč mu omogoča razvoj spretnosti in zmožnosti, ki mu dajejo prednosti pred enojezičnimi govorci. Celo več. V zadnjem času se na spodbude uporabnikov tujih jezikov poudarja, da znanje le enega jezika, tako

imenovane *lingve franke* (v večini okolij angleščine), tudi ni dovolj. Le ohranjanje jezikovne raznolikosti in dodane vrednosti medkulturnosti lahko pripomoreta k sožitju med narodi, učinkovitemu sodelovanju in ustvarjalnemu okolju v integracijskih procesih, v katere danes družbe sili hiter razvoj informacijskih in tehnoloških orodij. Čim prej je otrok opremljen z znanji, strategijami in zmožnostmi, da se uspešno vključuje v te procese, bolj bo gradil svojo osebnost, se vključeval kot družbeno bitje in upravljal z orodji kot uspešen odrasel.

Avtorici Katica Pevec Semec, Karmen Pižorn sta v monografiji predstavili tako podrobnosti projekta v prispevku: *Predstavitev projekta*, kot rezultate raziskovalnega dela, ki so jih raziskovalci pridobili s pomočjo pripomočkov raziskovanju v prispevku. Dejavnosti projekta so dale tudi mnoge informacije o dobri praksi, ki so predstavljene v zaključnem delu monografije. Izsledke anketiranja učiteljev o okoliščinah poučevanja je statistično obdelala in zbrala Alja Lipavic Oštir v prispevku: *Organizacija in okoliščine izvajanja zgodnjega učenja tujih jezikov na šolah*. Spremljanje zgodnjega učenja v različnih jezikih pa sta strokovni sodelavki Saša Jazbec in Mateja Dagarin Fojkar opisali v prispevku *Zgodnje učenje tujih jezikov (angleščine, nemščine, francoščine in italijanščine) z vidika analize opazovanja pouka in portfoliev učiteljev*. Prispevek Mojce Juriševič *Vodenje strokovnega portfolia pri uvajanju tujega jezika v prvo vzgojno-izobraževalno obdobje osnovne šole – izsledki evalvacije* izpostavlja poseben vidik samovrednotenja učiteljevega dela, ki se vse bolj uveljavlja v učni praksi. V projektu so imeli tudi starši besedo. Izsledke anketiranja staršev predstavlja prispevek Karmen Pižorn in Janeza Vogrinca z naslovom *Stališča staršev do uvajanja tujih jezikov v prvo triletno obdobje osnovne šole..* Dosežke glede na posamezne usvojene spretnosti učencev, vključenih v projekt, so raziskovalci testirali in rezultate predstavili v prispevku *Testiranje tujejezikovnih zmožnosti učencev tretjega razreda osnovne šole*, ki jih je povzela Karmen Pižorn. Prispevek Fani Nolimal: *Timsko poučevanje tujega jezika v kombiniranih oddelkih* pa predstavlja enega od posebnosti šolske populacije, in sicer primer združevanja učencev različne starosti, kar poznajo na začetku šolanja nekateri tuji šolski sistemi (na primer Združeno kraljestvo). Ta situacija je didaktiki zgodnjega učenja jezikov lahko nov izziv, saj je tudi v Sloveniji že mnogo storjenega na tem področju, na primer v šolstvu narodnostno mešanih okolij in v okoljih večjih migracij.

Prispevek Karmen Pižorn, Katica Pevec Semec: *Izhodišča za uvajanje dodatnih jezikov v 1. VIO* zaokroža predstavljeno problematiko s predlogi, ki na podlagi analiz stanja in ugotovitev projekta nakazujejo tako strokovni javnosti kot odločujočim v šolski politiki nadaljnjo pot.

Utemeljeno podajam pozitivno oceno temu delu. V upanju, da bo strokovna monografija **Pot v večjezičnost – zgodnje učenje tujih jezikov v 1. VIO osnovne šole** naletela na zanimanje tako dejavnikov šolske politike kot strokovnega bralstva želim avtorjem in knjigi veliko uspeha.

Lucija Čok

V Kopru, 21. maja 2010